

ԳԵՕՑ ՖՈՆ ԲԵՐԼԻՇԻՆ ԳԸՆ

Ե Ր Կ Ա Թ Ա Ջ Ե Ռ Ն

Գրեց՝ ԳԵՕԹԵ

ԹԵԳՏ՝ ՅԱՎՈՐ-ԳՐԻԳՈՐ

(Շար. տեղ. թագմայել 1931, էջ 558)

Ե Ա Ք Ս Տ Ն Ա Ռ Ի Ջ Ը Ն

Մարիամ, Ուայլինդըն

Մարիամ. — Դուք կ'ըսեք թէ զիս կը սիրեք: Ես յօժարութեամբ կը հաւատամ ատոր, եւ կը յուսամ թէ երջանիկ պիտի ըլլամ Զեզի հետ և զԶեզ ալ պիտի երջանկացնեմ:

Ուայլ. — Ես ուրիշ բան չեմ գտար, միայն զայն՝ թէ ամբողջովին քուկդ եմ (Զանի կ'ողջագուրէ):

Մարիամ. — Կ'աղաչեմ, թող զիս: Մէկ համբոյր թոյլ տուի Զեզի որպէս գրաւական. բայց ինձ կը թուի որ Դուք տիրանալ կ'ուզէք այն բանին որ Զերն է միայն քանի մը պայմաններու տակ:

Ուայլ. — Դուք չափազանց խիստ էք, Մարիամ: Անմեղ սէրը ախորժելի է Աստուծոյ և ոչ բնաւ անհաճոյ:

Մարիամ. — Կրնայ ըլլալ. բայց ես չին ունեցայ անկէ: Ինծի սորվեցունք թէ փայփայ յանքները շղթաներու կը նմանին, զորաւոր՝ իւրենց ազգակցութեամբ, և թէ օրիորդները, երբ սիրեն, աւելի տկար են քան Սամսոնը՝ իր խաւովի կներու կորուստէն վերջ:

Ուայլ. — Ատի Զեզի ո՞վ սորվեցուց:

Մարիամ. — Իմ մենաստանիս վանամայրը: Մինչեւ տասնըվեց տարեկանիս իր քոփէն էի, եւ միայն Զեր քոփէն է որ կը զգամ այն երջանկութիւնը զոր անոր քով վայելեցի: Նէ սիրած էր, եւ կրնար խօսիլ: Զգացումներով զեղուն սիրտ մ'ունէր: Աքանչելի կին մ'էր:

Ուայլ. — Այն ատեն քեզի կը նմանէր (Զեռքէն բռնեցով): Ի՞նչպէս պիտի զգամ ինքզինքս, երբ ստիպուիմ քեզ լքել:

Մարիամ. — (Եւ քաշելով ձեռքը) Քիչ մը վշտագին, անշուշտ, որորհետեւ զիտեմ թէ ես

ալ ինչպէս պիտի զգամ ինքզինքս: Բայց դուք պէտք է որ մեկնիք:

Ուայլ. — Այո, սիրականս, և կ'ուզեմ: Ուրովհետեւ զիտեմ թէ ինչպիսի երանութիւն պիտի շահիմ այս զոհողութեամբս: Օրհնեալ ըլլայ եղբայրդ և այն օրը երբ նա եկաւ զիս գերի բռնելու:

Մարիամ. — Իր սիրտը լի էր յոյսերով անոր եւ քեզի համար: Մնաս բարով, ըսաւ մեկնելու ատեն, պիտի ջանամ զանի վերստին գրաւել:

Ուայլ. — Գտաւ զանի: Ի՞նչպէս պիտի փափաքէի չանտեսել կալուածներուս խնամատարութիւնը եւ անոնց ապահովութիւնը արքունեաց թշուառ կեանքով: Դուք շուտով իմօ պիտի ըլլայիր:

Մարիամ. — Յետաձգումս ալ իր հաճոյքներն ունի:

Ուայլ. — Այդպէս մի՛ ըսեր, Մարիամ. ապա թէ ոչ պիտի հաւատամ թէ դու ինձմէ նուազ կը զգաս: Բայց ես իմ մեղքիս արժանի պատիժն է որ կը քաւեմ, եւ ինչպիսի՞ յոյսեր պիտի ընկերեն ինծի ամէն մէկ քայլիս: Ամբողջապէս քուկդ ըլլալ, ապրիլ միայն բարի անձերու շրջանակներուն մէջ, վայելել հեռու, աշխարհէ մեկուսի, բոլոր հեշտանքը զոր երկու սրտեր իրարու կ'ընձեռեն:

Ի՞նչ է իշխանին շնորհը, ի՞նչ է աշխարհի գովեստը այս պարզ, միակ երանութեան քով: Ես յուսացած եմ եւ տենչացած շատ, բայց այս բաժինը որ ինծի կ'իյնայ՝ գերազանց քան ամէն յոյս եւ տենչանք:

Գէօց կու գայ

Գէօց. — Զեր զինակիրը նորէն հոս է: Հազիւ կրնար խօսիլ իր յոգնութեան եւ անստաղծութեան պատճառաւ: Տիկինս անոր կերակուր կու տայ: Հասկցածս այս է թէ եպիսկոպոսը չ'ուզեր զինուորին արձկել, թէ պէտք են կայսերական գործակատարներ սահմանուիլ և ժողով մը ուր խնդիրը կարգադրուի: Թող ըլլայ, ինչպէս կ'ուզէք, Աղլեբա, դուք ազատ էք. ես միայն քու ձեռքդ է որ կը խնդրեմ, թէ դուք ապագային նեցուկ պիտի չ'ըլլաք իմ թշնամիներուս, ոչ յայտնի, եւ ոչ ծածուկ կերպով:

Ուայլ. — Ահա, ես Զեր ձեռքը կը սեղմեմ: Թող այս վայրկեանի բարեկամութիւնն և վստահութիւնը, ըլլայ մեր մէջ անփոփոխ, ինչպէս բնութեան յաւիտեական օրէնքը: Շնորհեցէք որ միանգամայն սեղմեմ այս ձեռքը (Մարիամի ձեռքը կ'առնէ) եւ այս ազնուական օրիորդին տէր ըլլամ:

Գէօց. — Կրնամ այն ըսել Զեր տեղը:

Մարիամ. — Եթէ ինձ հետ ըսէք:

Գէօց. — Բախտ մըն է որ մեր փոխադարձ շահը այս անգամ համընթաց է: Դուք ամէնալուրջան չունիս: Քու նայուածներդ բաւարար ապացոյց են: Լաւ ուրեմն, Ուայլինդըն, ձեռքերդ տուէք, եւ ես կ'ըսեմ. ամէն, եղիցի:

Իմ բարեկամս եւ իմ եղբայրս: — Շնորհակալ եմ քեզի. քոյր իմ: Դուք կանեփէն աւելի բան մանէլ զիտես: Թեւ մ'արձակեցիր որ այս դրախտահաւը կաշկանդեց: Քիչ մը մտահոգ կը տեսնուիս: Ի՞նչ ունիս: Ես ... շատ երջանիկ եմ, և կարծես թէ կ'երազեմ: Ա՛յ: — Հիմա ցնդեցաւ երազս: Այս գիշեր ինծի կը թուէր որ իմ երկաթէ ալ ձեռքս քեզի կու տայի, եւ դուք զիս այնպէս ուժով կը բռնէիր որ ան դաստակէս կ'ելլէր որպէս կոտորած: Զարհուրեցայ եւ արթնցայ: Պէտք էի շարունակել երազել եւ պիտի տեսնէի թէ ինչպէս դուք ինծի նոր կենդանի ձեռք մը պիտի ազուցանէիր: — Հիմա գնա, քու դղեակդ և քու ինչքերդ կատարեալ վիճակի մէջ դնելու: Անիծեալ արքունիքը քեզ երկուքէն ալ զրկեց: Պէտք է ամուսինս կանչեմ: Եղիսաբեթ:

Մարիամ. — Եղբայրս ուրախութենէն ինքնիրմէ դուրս ելեր է:

Ուայլ. — Եւ սակայն ես ալ կրնամ իրեն հետ մըցիլ:

Գէօց. — Հեշտալի բնակարան մը պիտի ունենաս:

Մարիամ. — Ֆրանքոնիան օրհնեալ երկիր մըն է:

Ուայլ. — Եւ ես կրնամ ըսել թէ իմ դղեակս ամէնէն աւելի օրհնեալ եւ հեշտալի երկրին մէջ կը գտնուի:

Գէօց. — Դուք կրնաք ըսել, եւ ես կ'ուզեմ հաստատել: Հոս միայն գետն է որ կը հոսի, եւ կամաց կամաց լեռը կը սկսի, մարգերով եւ այգիներով պծնազարդ, եւ Զեր դղեակով պսակուած, յետոյ գետը յանկարծակի կը շեղի, Զեր դղեակին ետեւի ժայռին դարձուածքին: Դահլիճին պատուհանները ուղղակի ջուրին կը նային, երկար մղոններու տեսարան մը:

Եղիսաբեթ կու գայ

Եղիսաբեթ. — Ի՞նչ կ'ընէք:

Գէօց. — Դուք ալ ձեռքդ դիր եւ ըսէ. Աստուած Զեզ օրհնէ: Հարս ու փեսայ են:

Եղիս. — Այսպէս շուտ ...

Գէօց. — Բայց ո՞չ յանկարծակի:

Եղիս. — Կը մաղթեմ որ զինքը սիրէք միշտ ինչպէս մինչեւ հիմա որ իրեն ցանկացաք իբրեւ ամուսին: Եւ յետոյ՝ այնքան երջանիկ ըլլաք որքան որ սէր ունիք իրեն հանդէպ:

Ուայլ. — Ամէն, եղիցի: Ես այդ տիտղոսով միայն կը տենչամ երջանկութեան:

Գէօց. — Փեսան, սիրելի ամուսինս, փոքրիկ ճանապարհորդութիւն մը պիտի ընէ. որովհետեւ մեծ փոփոխութիւնը իրեն ետեւէն կը քաշէ շատ փոքրերն ալ: Նա նախ կը հեռանայ եպիսկոպոսարանէն, որպէս զի կամաց կամաց պաղէցընէ այն բարեկամութիւնը: Յետոյ իր ստացուածքները կը քաշէ շահախնդիր վարձակալներու ձեռքէն: Եւ ... եկէք, քոյր, եկուր Եղիսաբեթ, զինքը մինակ թողունք: Իր զինակիրը, անշուշտ իրեն համար գաղտնի յանձնարարութիւններ ունի:

Ուայլ. — Ո՛հ, այնպիսի բան չկայ, զոր չկարենաք զիտնալ:

Գէօց. — Հարկ չկայ: — Ֆրանքոնիա և Սուաւիա, հիմա այլեւս հոգեկից դարձաք: Ի՞նչպէս ցոյց պիտի տանք իշխաններուն մեր բռնացքը: (Երեքն ալ կը մեկնեն):

Ուայլ. — Աստուած երկնից: Ի՞նչպէս կըրցար, ինձ անարժանիս այսպիսի երջանկութիւն մը շնորհել: Զափազանց է իմ սրտիս համար: Ի՞նչպէս ենթարկուած էի այն ողորմելի մարդերուն որոնց տիրապետել կը կարծէի, իշխանին հայեացքին, շուրջս եղած յարգալից դրուանի տիպերուն: Գէօց, սիրելի Գէօց, դուք զիս ինծի պարգեւեցիր, եւ դուք, Մարիամ, դուք իմ հոգւոյս փոփոխութիւնը կը գործես: Ես զիս այնքան ազատ կը զգամ պայծառ օդի մը մէջ: Այլեւս չեմ ուզեր Բամբերգը տեսնել. խզել կ'ուզեմ բոլոր ամօթալի կապերը որ զիս ինքնիրմէս կը ստորնացնէին: Սիրտս կ'ընդլայնի,

